

﴿ سورهتی (الطور) ﴾

ئەم سورهته کاریگه ریبیه کی قول له سهر دلی مروّفه جی ده هیلی، ههرچی گومان و دوودلی و وه سو هسه و شتی بی سهروبن هیه به توندی راوی ده نییت، لهو شتانهی که له ملاولاوه له پیچ و په ناکانی دهروونه وه سهره له ده دن، ههرچی به لگه و پا کانه هیه که ریگرن له په پرهوی حهق و دووره په ریزی له ئیمان، هه مووی پوچه له ده که نه وه، به لکو شوینی ده که وییت و کۆلی ئی نادات، هه تا ناچاری ملکه چ بوون و ته سلیم بوونی ده کات!!

ئایه ته کانی ئەم سورهته له شکرییکی پیروژه که وشه و دهسته واژه کان، و اتاو ئاماره کان، وینه و سایه کان، ئاواز و سه دای ئایه ته کان، ههروه ها وه ستانی نیوان ئایه ته کان؛ هه موویان ها وئا هه نگن له سهره تاوه تا کۆتایی، وه کو تیرو موشه ک و هه وره بروسکه .. وینه و سایه کانی ده لپی قامچی یه و ده مالی به ههسته کاندای له سهره تاوه تا کۆتایی هه ولی داچله کاندن و بیدار کردنه وه ده دات!! سهره تای سوره ته که به سویندی خوی گه وره ده ست پیده کات به زیندو و هوشیاره کان. ئاماره به هه ندی شتی پیروژ له زهوی و له ئاسماندا ده کات؛ که هه ندیکی روون و ئاشکرایه و هه ندیکیشی نادیارو نه ناسراوه!

سوینده که ش دیاره بو شتیکی گه وره و گرنگو و سامناکه، دل به توندی راده و شینی، ترس له ههسته کاندای به رپا ده کات، به شیوازی که ئاماره یه بو پیشهاتی سامناک که دلان ده هی نیته له رزه، له نیو دیمه نه تو قینه ره که شدا، کاره ساتی ترسناک و سامناک به دی ده کین و دهنگی هاوارو ئاهو ناله و

هه ره شه و سه ركۆنه كردن ده بیستین .. دواى ئه و به شه له هه ره شه و باسى تۆله سه ندن له خوانه ناسان، كۆپله ئایه تیكى تر سه ره هه لده دات و ته ماعیكى زۆر ده خاته به رده م ئه و دله زیندوانه ی كه گوی بیستی ئه و هه ره شان بوون، لی رده ا دیمه نی خواناس و ته قواداران و ئه و نازو نیعمه تانه ی كه بۆیان ئاماده كراوه باس ده فهرمویت له گه ل ری زو خوشگوزهرانی دا به دوور و دریژی، به باسى ورده كاری یه كان ، شیوازو جو ره كان، هه ست و نهسته كان و الی ده كات كه هه ست به فینكى و چیژی نازو نیعمه ته كان بكات، دواى ئه وه ی كه باسى سزاو به لآ و نه هامه تی یه كانی بو كراو دلان هه ستیان به قامچی نازارو سزا كرد له چه پكه ئایه تی سه ره تادا، وه چیژیان له باسى نازو نیعمه ت برد له كۆپله ئایه تی دووه مدا، چه پكى سیهه م دیت تا وه سه وه سه و خه ته ره و خه یاله خراپه كان راوبنی، گومان و نا ره و اكان پال پیوه بنی، هه رچی قسه و باس و قسه لۆكى بی بنه مایه به درۆی بخاته وه، ئینجا حه قیقه ت به روونی و ئاشكراو ساده و بته و بخاته روو، ئه ویش به شیوازیكى قول و کاریگه ره كه لیكدانه وه ی هه له ناگریته خو، ئه وه نده راست و ره وانه پیچ و په نا ناگریته خو، ملی مروقه ناچاری ئاوردانه وه و سه رنجدان ده كات، ناچاری خودان به دهسته وه و ته سلیم بوون ده كات.

سه ره تا ریمنونی پیغه مبه ره (ﷺ) ده كات كه به رده وام بیست له یاداوه ری كردنیاندا، هه رچه نده ئه وان بی ئه ده ب و بی ویل و ئاكارى جوانن له به رانبه ر ئه و زاته دل سوژه دا، ئه ویش به م گوفتاره جوانه کاریگه ره به هیزو راست و ره وانه ؛ ئاراسته یان ده كات .

جا دوای ئەم ھەموو پرسیارە یەک لە دوای یەکە، دوای ئەو ھەموو موشەکە بەکارە کە بەتال و ناپروا ھەڵدەتەکیانی، کەسانی خۆبەزلزان و میشتک پوت بەگیر دەھینیت، ھەموو ئەو زمانانە لال دەکات کە دژی حەقن و موجدەلەبی ناپروا دەکەن .. بەشوین ئەو یاسانەدا سەرسەختی و دژایەتیان وینا دەکات کە چۆن دژی دیاردە ھەستییکراوەکان دەوستان و باوەری پیناکەن ..

خۆ ئاشکرایە کە پارچە ئەستێرە یەک بەریتەوہ جیاوازی لە دیمەنی ھەور، بەلام ئەوانە بەشوین گوماندا دەگەری و حەق و رەوای ئاشکرا و روونیان ناویت . ئەوسا لێرەدا کۆتا موشەکیان ئاراستە دەکات ، موشەکی پەر لە ھەر شە و سامناکی، لە بەرانبەر دیمەنی تسامناکدا کەشدا باسی فەرموہ . ھەر وھا ھەر شە سزای نزیکیان لێ دەکات کە دوور نیە ھەر لە دنیا دا یەخەیان بگریت ..

ئینجا کۆتایی سورھتەکە بە شیوازیکی نەرم و ناسک دیت، روو بەو پیغەمبەرە ریزدارە کە دەربارە ی دەلین :

شاعیرە و چاوەریین مردن یەخە ی بگریت !!

یاخود دەلین کاهینە یاخود شیتە !!

لە بەرانبەر ئەو بی ویل و بی ئەدەبانەوہ خوای گەرە دلی دەداتەوہ و دلخۆشی دەکات، ریزی دەگریت و قەدر دانی لی دەکات ، بە شیوازیکی کە لە قورئاندا ھاوشیوہی نیە ، روو بە ھیچ پیغەمبەر و فرستادە یە کیش رەنگە خوای گەرە نەیفەر موو بییت .

به‌راستی ئەوه کۆتاییه‌که ماندوویون و تالی و ئازار و ئەسرین له دل و دهرونی ئەو پیغه‌مبهره نازداره دەسپێته‌وه که به‌هۆی ئەو خه‌لکه می‌شک پوت و ناحالی یه‌وه توشی دیت . ئەوانه‌ی ئەوه‌نده ناپوخت بوون شایسته‌ی ئەو هه‌موو هی‌رش و ره‌خنه تونده بوون - له‌لایه‌ن خواوه‌ندی ئاسمانه‌کان و زه‌وی یه‌وه -

* * *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ وَالطُّورِ ۝١ وَكُنِبِ مَسْطُورٍ ۝٢ فِي رَقٍ مَّنشُورٍ ۝٣ وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ۝٤ وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ ۝٥ وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ ۝٦ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ۝٧ مَا لَهُ مِنْ دَافِعٍ ۝٨ يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا ۝٩ وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا ۝١٠ فَوَيْلٌ لِلْمُكَذِّبِينَ ۝١١ الَّذِينَ هُمْ فِي خَوْضٍ يَلْعَبُونَ ۝١٢ يَوْمَ يَدْعُوكَ إِلَىٰ نَارِ جَهَنَّمَ دَعَاً ۝١٣ هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكْذِبُونَ ۝١٤ أَفَسِحْرٌ هَذَا أَمْ أَنْتُمْ لَا تُبْصِرُونَ ۝١٥ أَصَلُّوا فَاصْبِرُوا أَوْ لَا تَصْبِرُوا سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُحْزَنُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝١٦ ﴾

(١) سویند به کیوی - طور - ئەو چیا‌یه‌ی که موسا پیغه‌مبهر (علیه السلام) گفتوگۆی له‌سه‌ر کرد له‌گه‌ل خوای گه‌وره‌دا ، په‌روه‌ردگاری مه‌زن خۆی پی ناساندو کتیبی ته‌وراتی پی به‌خشی .

(٢) وه سویند به کتیبی ئاسمانی نوسراو ، که له لاپه‌ره‌ی نوریندا تۆمار کراوه پاشان نازل کراوه بو هیدایه‌تی سه‌رجه‌م ئینسانه‌کان له هه‌مو زه‌مان و سه‌رزه‌مینیکا .

(۳) هه مویشی له پهره تایبته کاندایا به جوانی و پونی نه خشینراوه و والا کراوه ، له سه ره تاوه له (لوح المحفوظ) دا پاشان دابه زینراوه بۆ (بیت العزّة) ئینجا بۆ پیغه مبه صلواته له پیری ئه ویشه وه (بلا و بوتته وه به سه ره زه ویدا به تایبته له م سه رده مه دا .

(۴) هه روه ها سویند به مالی ئاوه دان ، که مه به ست پوگه ی فریشته کانه له ئاسمانه کاندایا (که له فه رموده یه کی راست و دروستدا ئامازه ی بۆ کراوه) یا خود که عبه ی پیروژه که به رده وام دهوری ئاوه دانه به و ئیماندارانه ی که زیاره تی ده که ن بۆ حه ج و عه مره و خواپه رستی و (طواف) ی ده که ن

(۵) هه روه ها سویند به سه قفی بلن دکراوه ، که مه به ست ئه و هه مو کاکیشان و ئه ستیره و هه ساره بی شو مارانه یه که له ئاسماندا له بلندی وه پراگیراون و به رده وامیش له چه رخ و خولدان و بونه ته هوی رازاندنه وه ی ئاسمان له شه و گاردا ، یا خود ئه و به رگه بایه ی که دهوری زه مینی داوه و نایه لی تاشه به ردو تیشکه زیانبه خشه کان بدن به زه ویدا و زیانمان پی بگه یه نن .

(۶) سویند به ده ریای داگیرساو ، کاتی که کۆتایی دنیا دیت پیکهاته ی ئاو هه لده وه شیته وه و ده بیته وه به ئوکسجین و هایدرو جین ، هایدرو جین به خیرایی ده سوتی و ئوکسجینیش یارمه تی سوتان ده دات ، ئه و کاته ده ریاکان ده بنه بۆمبای هایدرو جینی و به شداری ده که ن له کاول کردنی زه ویدا .

(۷) سویند به وانه هه موی ، سزاو به لای په روه ردگاری تو ئه ی محمد صلواته ، ئه ی ئینسان هه ر پیش دیت (دوی ماوه یه کی کورت یان درین) .

(۸) هه یج هیزو ده سه لاتیکیش ناتوانیت به ری بگریت و ریگه ی لی بگریت .

(۹) پۇژىك دىت ئەستىرەو ھەسارەكانى ئاسمان ھەمويان لە خولگەى خۇيان دەردەچن و دەدن بە يەكدا .

(۱۰) كىۋەكانىش لە شوينى خۇيان ھەلدەكەنرین و ۋەكو پەلە ھەور دەپۇن و پاشان وردو خاش دەكرین و دەبنە تەپ و تۇز.

(۱۱) ئەو پۇژە ئىتر ھاوارو ئاھو نالە بۇ ئەو كەسانەى كە بېروايان بەو پۇژە و ، بە پىشھاتنى ئەو پوداوانە نىە .

(۱۲) ئەوانەى كە بەردەوامن لەسەر بەرنامەى بەتال و ناحەقى خۇيان و گالتەيان دىت بەو ھەوالانەى كە قورئان باسيان دەفەرموئىت و ھەر سەرگەرمى گەمەو گالتەى خۇيانن .

(۱۳) پۇژىك دىت بە پالى توند و بە تىھەلدان راپىچى ئاگرى دۇزەخ دەكرین و زۇر بە زەبەر پەفتارىيان لەگەل دەكرىت، دەنگ لەسىنەيانەو دەىت و ...

(۱۴) پىيان دەوترىت: ئەمە ئەو ئاگرو دۇزەخەى كە ئىۋە كاتى خۇى باۋەرتان پىى نەبوو. (ئەوسا لىيان دەپرسن):

(۱۵) باشە ئەمەى كە ئىۋە ئىستا كىرۇدەى بوون سىحرو جادوۋە ؟! يان ئىۋە چەۋاشە بون و راستىەكان نابىنن؟! ...

(۱۶) (قور بەسەرتان) دەبى ھەر ئىستە بگەنە ناۋى و تىيدا بېرژىن ، جا ئىتر خۇ دەگرن يان خۇ ناگرن - ئەوە كىشەى خۇتانە - چۈنىەكە بۇتان ، لە راستىدا ئىۋە ھەر پاداشتى كارو كىرەۋەى خۇتان ۋەردەگرن و تۇلەى ئەو رەفتارانەتان لى دەكرىتەۋە كە جاران لەدنىادا دەتانكرد .

ئەم ئایەتە کورتانە، ئەم نیاوانە سازدراوانە، ئەم سەدا جیاوازانە لە سەرەتای سوره تەکەو دەست پێدەکات، سەرەتا بە یەک وشە، ئینجا دەبیته دوان تا سەرەنجام دەبیته دووانزە هیرش و هیزو سەداسی وەک خوی پارێزراوە طور : بە کەژیک دەووتریت کە بە دارو درەخت داپۆشرا بیته . ئاماژەشە بۆ ئەو کیووی کە قورئان لە شوینی تردا باسی فەرموووە، کە لە بەسەرەتای موسادا (سلاوی خوای ئی بیته) تابلۆکانی تەورات لە لاپالی ئەو کیووی پیروژەدا دابەزیووە .

دیارە کەش و ههواکە، کەش و ههوا ی شتە پیروژەکانە کە خوای گەورە سویندیان پێ دوخوات بۆ سەلمانندی رووداویکی گەورە و گرنگ، کە دواتر باسی دەکەین . کتیبە نوسراوە کەش کە لە لاپەرە کراوەکاندا نومایانە، رەنگە مەبەست تەورات بیته کە بۆ موسا رهوانه کراوه و له تابلوی تایبەتدا نه خشیئراوه، چونکه په یوه نندی به کیوی (طور) هوه هیه، ههروهها وتراوه مەبەست لیی (لوح المحفوظ) ه کە کتیب و په یامه کانی خوای گەورە تیادا پارێزراوە کە لە ریگه ی پیغه مبه رانه وه ئاراسته ی مرو قایه تی کردووه له سه رجه م نه وه کاند ا .

چونکه په یوه سته به ئاستی دوا ی خو یه وه که باس له ﴿ وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ﴿٤﴾ و ﴿ وَالسَّفِّ الْمَرْفُوعِ ﴿٥﴾ ده کات ..

﴿ وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ﴿٤﴾ یش ده کریت ئاماژه بیته بۆ (کعبه)، ههروهها ده کریت مەبەست قیبله ی فریشته کان بیته له ئاسماندا که پیغه مبه ر ^{صلواته} له شهوی (میعراج) دا ناوی هیناوه و ده فەر مویت : پاشان بهرز کرامه وه بۆ (بیت المعمور)،

که هەر رۆژه ههفتا ههزار فریشته ته وافی به دهوردا دهکات و، به شیک له خواپهرستی خویان ئه نجام دهن، ههروهکو چۆن باوهرداران له سه ر زه ویدا (طوافی) بیت) دهکن له (المسجد الحرام) دا ههروهها نوێژو خواپهرستی دهکن و روگی بهردهوامیانه له نوێژهکانیانا.

﴿وَالسَّمَاءِ الْمَرْفُوعِ﴾ یش مه بهست ئاسمانه که خوی گهوره لهنگه ری ئهستیرهکان وزه ویشی له نیویدا راگرتوو، ههروهکو فهرمویه تی : ﴿وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرَضُونَ﴾ الانبیاء

﴿وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ﴾ دهکری مه بهست لیی دهریای پر له ئاو بیّت که له گه ل باسی دیمه نی ئاسمانهکاندا گونجاوه که فراوانی و پری و گوشادی تیدا نومایانه و به لگه یه له سه ر قودره تی پهروهردگاری مهزن و شایانی باسکردنه، ههروهها دهکری مه بهست داگیرساندن بیّت ، ههروهکو له سوره تی (التکویر) دا فهرمویه تی : ﴿وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ﴾ ٦ التکویر، واته : کاتی که دهریاکان دادهگیرسین و دهبنه ئاگریکی زۆر گهوره و زه به لاه، یاخود دهکری شتیکی تر بیّت که هه ر زاتی پهروهردگار خوی بیزانیت !!

خوی گهوره سویند به هه موو ئه و شته گهوره و مهزنانه دهخوات ، دوی ئاماده کردنی بیرو هۆش تا باوهر بکهن که : سزای پهروهردگاری تو ئه ی محمد ﷺ ، ئه ی ئیماندار هه ر دیته دی دژی کافران، وه هیچ هیزو هیچ که سیش ناتوانی بهری لی بگریّت.

بیگومان وشه قورئانیه کان ئەو مەبەستە بە شیوازیکی توندو یه کلاکەر وه دهگهیهنن، ههست ده بزویئن، خه لکانی خوانه ناس هیچ به ناو شوینیک شك نابهن که په نای بۆ ببهن، کاتئ که بهو شیویه وشه و کلماتی قورئان ده دریت به گوئی مروّفا - گهر ئەو که سه خاوهن ههست بیئت - ههر بویه شهویک (عمری کوپی (خطاب) (ﷺ) کاتئ دهگهرا به ناو شاری مه دینه دا گوئی بیستی ئەو ئایه تانه بوو له موسلمانیکه وه له شهو نویژه کهیدا دهیخویند.. نهیتوانی به پیوه بوهستی له گوئی دریژه کهی دابهزی و پالیدا به دیواریکه وه و وتی: سویندیکه به پهروهردگاری (کعبه) ئەو هه ره شه پهراسته و دیته دی، ماوهیه که وهستا و دوایی گه رایه وه بۆ ماله وه یه ک مانگ نه خووش کهوت ، خه لکی سهردانیان ده کرد و نه یانده زانی نه خووشیه کهی چی یه!!..

خۆ (عمر ﷺ) پیشتریش گوئی بیستی ئەم سوره ته بووه و دهوری کردۆته وه و له نویژدا خویندویه تی ، جاری واش هه بووه پیغه مبه ر (ﷺ) له نویژدا دهیخویند، (عمر) یش ئەوهی ده زانی و وه کو ئەو زاتهی ده کرد به لām لهو شه وه دا به ته وا وه تی دلئ بۆ کرد بووه، هه موو هه ست و نهستی خوئی بۆ والا کرد بوو ، ئەو یش خوئی کرد به کرۆکی دلیدا و ئەو کاریگه ریه ی له سه ر کرد که کردی، به تایبه ت که به سه نگینی و توندی و حه قیه تی یه کسه ری و په یوه ست بهو زاته ی که فه رمویه تی ، په یوه ست به سه رچاوه ی یه که م که دلئ پیغه مبه ریش (ﷺ) وه ریگرتووه و بهرگه ی گرتووه، چونکه دلئ ئەو زاته ئاماده کراوه بۆ وه رگرتنی، به لām جگه لهو ره نگه حاله تیکیان بۆ پیش بیئت وه کو ئەوه ی بۆ (عمر ﷺ) پیشهات کاتئ به ته وژم و حه قیه ی خوئی ده کات به کرۆکی دلّه کاند!!

جا به شوین باسی قیامت بهو شیوازه دیمه نیکی ترسناکی تر باس دهفه رمویت که ئه ویش دیمه نی تیكچوونی ئاسمانی پر له ئهستییره و ههسارهیه کاتی که ژیره و ژور ده بیئت وهکو شه پۆلی ده ریا لییره وه بۆ ئهوی و به بهرده وامی، ههروهها که ژو کیوه دامه زراوه سهخته کان کاتی که سوک و سوؤل ده بن و ره شه بای به هیژ ئه ملاولایان پیده کات، رووداویکی سامناک و سه رسورپهینه ره، به لگه یه له سه ره ئه وهی که کاره ساتی گه وره روویداوه و به لایه کی گه وره به سه ره ئاسمان و کیوه کاندا هاتوه، جا ئیتر ده بی حالی ئه م مروؤقه بچوکه (گزگل) و لاوازه چۆن بیئت له به رانبهر ئه م رووداوه سامناک و ترسناک و مه ترسیدارانهدا؟!

جا له نیو ئه و جه نجاله سامناکه دا که هیچ شتیك له جی خوی نامینی، له نیو ئه و که شه سامناکه ته کاندهری که هه موو شتیك هه لده ته کینی هیرش ده کاته سه ره بیباوه پان و به شیوازیکی توندو سامناک ، هه ره شه ی توندیان ئی ده کریت له لایه ن ئه و زاته ی که بالاده سته و تۆله سینهری به زه بره، ئه و هه ره شه یه بریاری له سه ره دراوه و ئه نجامدانیشی مسوگهره، هیچ هیژیک ناتوانی له به رانبه ریدا بوه سستی . ئه و روژه ی که له نگه ری هه ساره و ئهستییره کانی ئاسمان تیك ده چییت و کیوه کان له شوینی خویان هه لده ته کین و به ملاولادا ده برین، ئه وه سامناکییه کی بی هاوتایه له گه ل ئه و هه ره شه یه دا، هه موویشی ده پوخی به سه ره بیباوه پاندا، ئه وانه ی کاتی خوی له دنیا دا سه رگه رمی کاری پر و پوچ و یاری و گه مه بوون!!

بیگومان ئه و تۆله یه پر اوپری بیروباوه ری پوچ و بیروبوچوونی سه قه ت و هه لسوکه وتی موشریک و هاوه لگه رانی سه رگه ردا نه . له راستیدا ئه و ژیا نه ی که ئه و بیروباوه ر پوچ و ئه و بوچونه سه قه تانه ناراسته ی ده کات، هه مووی سته م و

گەمە و گالتەيە، دوورە لە شتى گرنگو و بايە خدار، ھەر وھو مەلە وانىك كە بەبى
مەبەست مەلە بکات و لە بىرى گەيشتن بە رۆخى دەريادا نەبىت!!

جا ئەم وەسفە ھەموو ئەو كەسانە دەگرىتەوھە كە دوورن لە ئىسلام، ئەم راستى
يەش كەس دەركى ناكات مەگەر ئەوانەى كە بەراورد و دىراسەى بىرو بۆچوون و
فەلسەفە و داستان و بىروباوھەپرى كۆمەلانى خەلكى سەر زەوى دەكەن، وھ
بەراوردى دەكەن لەگەل بىرو بۆچوونى پاك و بىگەردى ئىسلامدا دەربارەى
بوونەوھرو بوونى ئادەمىزاد - كە وھك ميوانىك وايە لەم گەردوونەدا -

لەراستىدا بىرو بۆچوونى ئەو فەيلەسوف و تىتۆلبازانەى كە مېژووى مروقاىەتى
شانازيان پىوھ دەكات ھەر وھوھەول و كۆششى مندالان وايە كە ھەولبەدن لە
راستى يەكان تىبگەن!!

وھو شىكردنەوھى ھاوكىشەيەكى ماتماتىكى ئالۆز وايە لەلايەن مندالىكەوھە كە
تازە ژمارەكان دەناسى!!

ئەو راستى يەى كە لە بىرو بۆچوونى ئىسلامىدا روونكراوھتەوھە، بەتايبەت لە
قورناندا بە شىوازيكى ھىمن و روون و بەھىزو سادە و قول، لەگەل فىترەتدا پىك
دیتەوھى مانوبوون و زەحمەت و ئالۆزى. چونكە حەقىقەتى رەسەن و قولى خۆى
بىردەخاتەوھە، تەفسىرى بوونەوھرو پەيوەندى يەكانى بۆ روون دەكاتەوھە، ھەر وھە
پەيوەندى گەردوون و بوونەوھر بە بەدھىنەريەوھە بە شىوازيك كە گونجاو و
دامەزراو بىت لەگەلیدا، بەدوور لەو ھەولە بى سەر و بن و ناتەواوانەى كە
ئەستەمە تەواو و دروست بىت!

له راستیدا هه موو شته کان له ههستی مرؤفدا، له بیروبوچوونیدا نارپک و ناته و اوه، رهنگه بیروبوچوونه چه وته کان کاریگه رییان له سه ره هه بیته، یا خود هه و له مرؤییه کان، به لام کاتئ که گوئ بیستی قورئان ده بیته له هه ره بابه تییدا که مهراقیه تی و هه ز ده کات تییبگات، هه ست ده کات نورپکی له سه ره خو، پیوه ریکی دامه زراو هه یه که هه موو شته له جیی خویدا داده نیته، هه موو بابه تییک نرخه خوی ده داتئ، هه موو راستیه کان به هیوری و دامه زراوی خویمان نویمان ده که ن و به دوورن له شله ژاوی و لاریوونه وه، نه وسا هه ست ده کات که دل و دهروونی ئاسوده یه، ناخی هیوره، عه قل و هه زری دنلیا بووه له وه حه ق و حه قیه ته ی که روونه، ئیتر لیلی و دوودلی نه ماوه و هه موو شته دامه زراوه له جیی خویدا.

هه روه ها زوربه ی خه لکی ده لیی خه ریکی یاری و گه مه ن له به رانه ره گرنگیدانیان ته نها به ژیانی دنیا، که چی زور که م گرنگی ده دن به داخوازیه کانی دل و دهروون، به خو خه ریک کردن به لیكدانه وه و لیكوئینه وه و بیرکردنه وه که ئیسلام زور گرنگیان پیده دات.

جا ئیمانداره دامه زراو کاتئ که سهیری نه و خه لکه ده کات که چون خویمان سه ره گه رم کردوه به شته بچوک و بی نرخه وه، گرنگی پیده دن، روچوون تیایدا، ده لیی باسی رووداوه گه ردوونیه کان ده که ن!

نه میسه ته ماشایان ده کات، وه کو مندالانی بچوک دینه به رچاوی که گرنگی ده دن به شیرینی و کیکه کان، به بوکه شوشه مردووه کان، واده زانن نه وانیش که سانی زیندوون، ده بیینی کات به سه ره ده بن له گه لیان به گفتوگو و سروود وتن، ده می یاریان له گه ل ده که ن، ده می کیش یارییان پیده که ن!!

لەپراستىدا ئاينى پىرۈزى ئىسلام وا لە مرۇق دەكات كە گرنگى بدات بەو ئاوات و شتانەى كە شاىستەن گرنگيان پىبدرىت، ھەرىيە بۇچوونيان دەربارەى خۇيان و بونەوەر بەرەو ئاستىكى بالا دەبات، وە ھۆكارى بوون و چۈنەتى و چارەنووسيان بۇ روون دەكاتەو، وەلامى روون و راست و دروستىشى ھەيە بۇ ھەموو ئەو پىرسىارانەى كە لە ناخى ھەموو كەسدايە ! سەرەتاي بوونى مرۇق لە كوپوھ سەرچاوەى گرتووه؟ من بۇچى پەيدا بووم؟ سەرەنجام بەرەو كوى دەبى بچم؟

جا ئەو وەلامانەى كە لە ئاينى ئىسلامدا ھەيە بۇ ئەو پىرسىارانە بۇچوونىكى دروست دەبەخشىت بۇ پەيدا بوونى مرۇق بەتايبەتى و بونەوەر و گەردوون بە گشتى، چونكە مرۇق شتىكى شان نىە لەنىو دروستكراواندا، بەلكو ئەو يەكىكە لەوان، ئەو زاتەى كە بونەوەرى سازاندووه ئەمىشى دروست كردووه، وەلامدانەوہى ئەوپىرسىارانەش بە تەواوى روونى دەكاتەو كە ئەم بونەوەرە بۇچى پەيدا بووه، پەيوەندىيەكانى بە مرۇقەو، پەيوەندى ھەمووان بە بەدىيەنەرى ھەمووانەو لەسەر چ بنەمايەكە!!

جا ئەم تەفسىر كردن و روونكردنەوانە كارىگەرى تەواويان ھەيە لەسەر ئەو شتانەى كە مرۇق لە ژياندا گرنگيان پىدەدات، ئاستى كەسايەتى پى بەرزو بالا دەبىت.. ئەوسا لە بەرانبەردا گرنگى خەلكانى تىرى دوور لە ئاينى ئىسلام بچوك و لاواز دەردەكەون، چونكە ئەم دەيەويت وجود و بوونى گرنگى خوى لەم گەردوونەدا بسەلمىنى و زال بى بەسەر شتە بچوك و داخوازى يە بچوك و لاوازو بى نرخەكاندا كە يارىكەر و يارىچىيەكان پىوہى سەرگەرمن .

لەپراستىدا ژىيانى كەسى باۋەردار ژىيانىكى گەورە و مەزنى، چونكە پەيوەستە بە ئەركىكى گەورە و گرنگەۋە، پەيوەندى بەم بونەۋەرە گەورە و فراۋانەۋە ھەيە، كاريگەرىشى لەسەر ئەم بونەۋەرە فراۋانەۋە ھەيە، ئەم ژىيانە زۆر بەنرختر و بەھادار ترە لەۋەى كە بە گەمە و گالتە و يارى و وازى و شتى بى بەھا و بى نرخەۋە خۆى سەرگەرم بكات ..

بەلام مەخابن زۆر بەى ئەو شتانەى كە خەلكى گرنكى پىدەدەن لە چوارچىۋەى شتى بى ھودە و گەمە و يارى و گالتە و گەپ دەرناچى بە تايبەت كاتى كە بەراورد دەكرىت لەگەل ئەو شتانەدا كە باۋەردار گرنكى پىدەدات، كە ھەلقولاًۋى بىر و بۆچۈنىيەتى دەر بارەى ئەو ئەرك و داۋايانەى كە لەسەرىيەتى و پەيوەستى دەكات بە ھەقىقەتى بوونىيەۋە .

جا قور بەسەر ئەو دەم بەتال و بوختانچىيانەى لەو رۆژەدا كە بە پالەپەستۆۋ تىپھەلدان راپىچى دۆزەخ دەكرىن بە شىۋازىكى توندو بى بەزەبىيانە، وشەى (دع) بە واتاى پالنانە بە پىشتەۋە، ھالەتتىكى توندە و شايستەى خەلكى غافل و دەم بەتال و ئەۋانەيە كە دنيا ھەر بە گەمە و گالتە دەبەنە سەر، داناچلەكىن، بىدار نابنەۋە، سەرنج نادەن، تىنەفكرن، ھەر بۆيە ۋەكو ئارژەل لە پىشتەۋە بە توندى پاليان پىۋە دەنرىت ھەتا دەگەيەنرىنە لىۋارى دۆزەخ ئەۋسا سەرزەنشتيان دەكرىت و پىيان دەۋترىت: ئا ئەمە ئەو ئاگرو دۆزەخەيە كە ئىۋە باۋەرتان پىي نەبوو!! جا لە كاتىكدا ئەۋان لەو تەنگانە و ناسۆردا گىريان خواردوۋە، بە توندى پاليان پىۋە دەنرى بۇ نىۋ ئاگرى دۆزەخ، سەرزەنشت دەكرىن و سەركۆنە دەكرىن، بەھۆى ئەۋەى كە كاتى خۆى باۋەريان بەم پىشھات و راستيانە نەبوۋە

كە خۇاى گەورە لە قورئانەكەيدا باسى فەرموۋە، بۆيە پىيان دەترىت : ئا ئىستە باش سەرنج بەدەن و ورد بىنەوہ : ئا ئەمە حەقىقەتە يان ئىۋە چاوتان نابىنى؟ چۈنكە ئەوان كاتى خۇى قورئانيان بە سىحرو جادوو ناودەبرد، باشە، داخۇ ئەم دۆزەخەى كە دەيىبنن و دەخرىنە ناۋى، ئەمەش سىحرو جادووہ؟ ياخود ئەمە حەقىقەتتىكى زۆر گەورە و مەزن و ترسناك و سامناكە؟! ياخود كوئراييان داھاتوۋە، ھەرۋەكو چۆن كاتى خۇى بەرانبەر قورئان كوئراييان داھاتبوو . لەراستىدا شىۋازى ئايەتەكانى قورئان جىگەى سەرنج و تىپرامانە ، كاتى كە ئەو خەلكە بىباۋەرە دەگويزىنەوہ بۆ بازارى قىامەت و بەو شىۋەيە سەركۆنە دەكرىن، ئايەتەكان حەقىقەتتىك وينا دەكات بۆ ئەوہى تا ئاۋا گىرۋدە نەبوون فرىاي خۇيان بكەون -

پاشان دواى ئەو سەركۆنە و گالتەجارى يە توشى نائومىدى وبى ھىواييان دەكات و دەفەرموئىت : ئا ئەمە ئىتر دۆزەخە و دەبى بچنە ناۋى و تيايدا بىرژىن .. جا ئەوہى توشى بەلاۋ نەگبەتى ناوہا دەبىت، ئەوہندەى تر نازارو مەينەتتەكانى زۆر دەبى بەوہى كە پىي دەترىت، ئەمە ئىتر بەشى تۆيە، خۇگر دەبىت، يان خۇگر نابىت، ھىچ چارەيەكت نىيە، تازە دەبى لە سوتان و ئازارو ئەشكەنجەدا ژيانى بەردەوام بەسەر بەریت، دان بە خۇتا دەگرىت ، يان قوردەپىۋىت و ھاوار دەكەيت، چۈنئەكە، چۈنكە مانەوہت بىرىارى لەسەر دراوہ - كاتى خۇيشى باسى ئەم دەرەنجامەت بۆ كرابوو، بەلام گالتەت پىي دەھات، بە ئەستەمت دەزانى، ئەمە ئىتر پاداشتى كارو كىردەوہكانى خۇتە، چۈنكە كاتى خۇى؛ خۇت ھۇكار بوئت بۆ ئەم حالەتەى كە گۇرآن و سوک كىردنى بەسەردا نايەت ..

ئا به و شیوه یه ئه و دیمه نه سامناکه کو تایی دیت و به شی یه که می سوره ته که به
پایان ده گات !!

* * *

ئینجا به شی دوه می سوره ته که ده ست پیده گات، بیگومان کاریگه ری له سه ر
هه ست و نه سه ته کان هه یه و ده یان و روژینی و، به تاییه تی کاتی باسی خوشی و
شادی و ناز و نیعمه ته کان ده گات، که ئه مه بانگه شه یه که حه ق نیه که س له
به ران به ریدا که مته رخه م بییت، به تاییه ت که له دوا ی باسی دیمه نی
سزا و نه شه که نجه ی پر له نائومی دی و بی هیوایی دیت :

﴿إِنَّ الْمُنْفِقِينَ فِي جَنَّتِ وَيَعِيرُ ﴿١٧﴾ فَكَهَيْنَ يَمَاءَ أَنَّهُمْ رِيْهُمُ وَقَفَهُمْ رَبُّهُمْ عَذَابَ الْجَحِيْمِ ﴿١٨﴾
كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ مُتَكَبِّرِينَ عَلَىٰ سُرُرٍ مَّصْفُوفَةٍ وَزَوَّجْنَاهُم بِحُورٍ عِينٍ ﴿٢٠﴾ وَالَّذِينَ
ءَامَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلَتْنَاهُمْ مِّنْ عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ كُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ ﴿٢١﴾
وَأَمَدَدْنَاهُمْ بِفِكَهٍمْ وَلَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢٢﴾ يَنْزِعُونَ فِيهَا كَأْسًا لَا لَغْوٌ فِيهَا وَلَا تَأْتِيهِنَّ ﴿٢٣﴾ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وُعْدَانٌ
لَّهُمْ كَاتِبَةٌ لِّوَلْوٍ مَّكُونٌ ﴿٢٤﴾ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٥﴾ قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ ﴿٢٦﴾
فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا وَوَقَفَنَا عَذَابَ السَّمُورِ ﴿٢٧﴾ إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ ﴿٢٨﴾ ﴿﴾

(١٧) له و لاشه وه ته قواداران و دینداران و خواناسان له نیو باخه کانی به هه شتی
پر له نازو نیعمه تدا ژیا نی پر له شادی و کامه رانی و به ختیاری ده به نه سه ر ...

(١٨) ئه و به خته و هه رانه زور دلخوش و شادمان و که یف خوشن به و ناز و
نیعمه تانه ی که په روه ردگاریان پیی به خشیون - له کوشک و ته لار، له خواردن و

خواردنه وهی همه جور، له نازو نیعمه تی کهس نه دیو، له له
 ههروه ها پهروه دگاری نازیزیان پاراستونی له سزاو نازاری ناگری دۆزه خ .
 (۱۹) بهردهوام پییان دهوتریت: بخۆن و بخۆنه وه نوشی گیانتان بیت له
 پاداشتی ئه و کارو کرده وه چاکانهی که جاران له دنیا دا ئه نجامتان ده دا .
 (۲۰) جا له نیو ئه و بههشته و له شوینه بهرزو خووش و رازاوه کانی دا
 بهخته وه ران به که مالی ئیسراحت شانیان دادا وه له سه ر کورسی و قه نه فه
 رازاوه کان ، ژییانی پر له شادی به سه ر ده بن له گه ل ئه و خوړییه چا و گه شان ه دا
 که کردومانن به هاوسه ریان .
 (۲۱) جا ئه وان ه ی که ئیمان و باوه ریان هی ناوه و نه وه کانی شیان له دنیا دا به ئیمان
 و باوه ری دامه زراوه وه شوینیان که وتن، ئیمه نه وه کان ده گه یه نین به باوانیان و
 به یه کتر شادیان ده که یین ، جا وه نه بیت له پاداشتی کارو کرده وه ی هیچ
 لایه کیان که م بکه ینه وه - به لکو پله نزمه کان بو لای پله به رزه کان بلند ده که ینه وه
 ، هه رچه نده هه ر کهس بارمته ی کارو کرده وه ی خو یه تی...
 (۲۲) جا له بهه شتدا بهردهوام بههره مندیان ده که یین له سفره و خوانی رازاوه به
 میوه ی جوان و به تام و هه مه جور له گه ل گوشتی ناسکی تایبه تا که ئاماده
 کراوه به ده ها شیوازی به تام و به له زه ت له و شیوازه ی که ئه وان هزی لی ده که ن
 . (۲۳) جار جار بهه شتیان بو خووشی زیاتر له ئاهه نگه تایبه تیه کاندای کاسی پر
 له شه رابی تایبه ت له یه کتر ده ستینن به دوور له ره فتاری نابه جی و له بیزار
 کردنی یه کتر له قسه و هه لس و که وتی هه لیت و په لیت .

(۲۴) ھەر وہا مندالانی ناسک و جوان و نازداری تایبەت خویمان ، سەردانیان دەکەن و دەست لە ملیان دەکەن و گوفتاری جوان و سرودی بەتام دەچرینن ، ئەو ھەندە قەشەنگن دەلیی مرواری ناو سەدەفی کەس نەدیون .

(۲۵) جا بەشیک لەو ئاھەنگە خوشە بەو دەبەنە سەر کە سەردانی یەکتەر دەکەن و ھەندیکیان دەچنە لای ھەندیکیان و باسی ژیاننی دنیا دەگیڕنەو و وینەیی رەفتارە جوانەکانیان نیشانی یەکتەر دەدەن .

(۲۶) پاشان دەلین: لە راستیدا سوپاس بۆ خوا کاریکی چاکمان کرد بەوھی کە کاتی خوئی لە دنیا دا لە ناو کەس و کاردا بەسۆزو میھرەبان بوین ، ھەر وہا حسابمان بۆ زاتی خواو قیامەت دەکرد .

(۲۷) ئیستە ئەو ھەتە خوای گەورە بەخیری گیپراو لای رەحمەتی ئی کردینەو و لە ھەزلی خوئی بە ھەرمەندی کردین و لە سزای دۆزەخی ژاراوی پەر ئازار ئیمەیی پاراست .

(۲۸) لە راستیدا ئیمە کاتی خوئی بە دل و بەکول لیی دەپاراینەو ، ئەویش نائومییدی نەکردین ، بەراستی ئەو خوایە زاتیکی خاوەن چاکەیی بی سنور و سۆزو میھری فراوانە .

* * *

لە راستیدا دیمەن و باسەکان زیاتر لەو نازو نیعمەتانە دەدویت کە بە ھەستەکان ھەستی پیدەکریت، لە سەرەتاو ھەستەکان دەدوینیت، دل و دەروون و ناخ رادەکیشیت بۆ چیژو ھەرگرتن لە نازو نیعمەتە ماددییەکان لەوپەری پاکیی و

جوانی و بیگه ردیدا، له بهران بهر ئه و سزا سهختانهی که خاوهن دله رهش و دنیا په رسته کان باسیان کراو گیرۆدهی بون ..

چونکه هه دووره په ریژی له سزای دۆزه خ که پیشتر باس کرا فهزل و نیعمه تیکی زۆر به نرخه، له کاتی کدا که جگه له وه به هه شت و باخه رازاوه پر له نازو نیعمه ته کانیشی له گه ل بییت؟ به خته وه ران له وه په پری شادی و کامه رانیدان به وه خسته بی سنورانهی که په روه ردگاریان پییبه خشیون؟

په رۆزبا بیان لی ده کریت و به وه په پری ریژه وه پییان ده و تریت بخۆن و بخۆنه وه، نو شی گیانتان بییت ئه مه یاداشتی ئه و کارو کرده وانه تانه که جاران له دنیا دا ئه نجامتان ده دا، بیگومان ئه و ریژگرتنهش خوی له خویدا نازو نیعمه تیکی زۆر به نرخه، به تاییهت کاتی له لایه ن مه قامیکی بلنده وه له لایه ن زاتی په روه ردگاره وه ئه و گوتاره یان ئاراسته ده کریت ..

ئینجا باسی کوپرو کوپوونه وه کانیان و شیوازی دانیشتنیان ده کات له سه ر کورسی و قه نه فه رازاوه کان که به وه په پری ریگوییکی دانراون بو ئه وهی باوه رداران ناو به ناو به دیداری برا هاوزه مانه کانیان، یان براییی رابوردویان له هه مان کاتدا شادین.

هاوسه رانیس له حۆری چا وگهش له لایه ن خوی گه وه کراون به هاوده م و هاوه لیان به هاوسه ر و حه لالیان، له وه په پری جوانی و شهنگ و شوخیدان و چا و بو غهیری هاوسه رانیان هه لئابرن، ئه مهش به نرخترین نیعمه ته که مروقه بیری لی ده کاته وه.

پاشان رىزو قەدردانى ھەنگاويكى تىرىش دەچىتتە پىش، ئەويش بەۋەى كە نەۋەى ئىمانداران بەشدارن لەو نازو نىعمەتانەداۋ لەو كۆپو ئاھەنگانەدا، ئەويش دەبىتتە نىشانەيەكى تىرى گىرىگىدان و قەدردانى، گەرچى كىردەۋەكانىشيان نەگاتە ئاستى كارو كىردەۋەى باۋانى پارىزكارىيان يان نەۋەى خواناسەكانىيان ، بەلام چونكە باۋەردارن، ئەۋە پلە و پاىەى نەۋەكان، يان باۋان دانابەزىنرىت، بەلكو پلە و پاىەى ئەمان بەرز دەكرىتتەۋە، لە ھەمان كاتدا خۋاى گەۋرە حساب بۆ كارو كىردەۋەى ھەر تاكىكىش دەكات، بەلام فەزلى ئەۋە زاتە ھەموۋان دەكرىتتەۋە..

پاشان باسى نازو نىعمەتەكان بەردەۋامە و بەختەۋەران چىژ لە خۋاردنى جۆرەھامىۋەى جوانى تام خۋش و بۆن خۋش و دىمەن جوان دەبەن، ھەرۋەھا لەسەر سىنى و دەفرە رازاۋە زىپ و زىۋەكان جۋانتىن شىۋازى گۆشتى ئامادەكراۋيان پىشكەش دەكرىت كە زۆر ھەزى لى دەكەن و بە ئىشتىھاۋە نۆشى دەكەن، ئىنجا جۆرە شەرايىكىيان پىشكەش دەكرىت كە ۋەكو ەرەق و شەرابى دنيا نىە بكەۋنە ۋرپىنە ۋ قسەى ھەلەق و مەلەق و بۆنى ناخۋش بلاۋ بكەنەۋە و ھەستىن بە گوناھو تاۋان و چەپۆكان، بەلكو شەرايىكى پاك و بىگەردە ۋ جار جار بۆ خۋشى لە دەستى يەكتەر ۋەرى دەگىرن ، لە ھەمان كاتدا لاۋانىكى رووخۋش و پاك و بىگەردو دىمەن جوان بەردەۋام سەرگەرمى خزمەتكىردن و رىزگرتنىانن، ھەردەلىى مروارى شاراۋە ۋ كەس نەدىۋن، ئەۋانىش ئەۋەندەى تر كەش و ھەۋاۋ بۆنەكان - كە ھەمىشە ۋ بەردەۋامن - خۋش و سازگار دەكەن ۋ دل و دەروۋنى باۋەرداران خۋش دەكەن.

جا ئیتر بۆ سازاندنی کەش و هەوا یەکی تەوا و خۆش و لەبار ، هەندی جار باسی دنیا و ژیا نی رابوردو یان باس دەکەن هەمووانیش فیلم و میمۆری کار و کردەوی خۆیان پێیە و لەسەر دەزگای پێشکە و تووتر لە داتا شو - نیشانی دۆستان و بریا ن و ئامادەبوونی دەدەن وە باس لەو هۆکارانە دەکەن کە بوو بەهۆی دەستەبەرکردنی ئەم هەموو نازو نیعمەتە بی شومارە، وە ئەو نەینی یە ی کە بوو بە مایە ی ئەم هەموو خۆشی و رابواردنە، ئەم هەموو پاداشتە بەنرخ و ناوازیە، ئەویش بەهۆی کە ئەو بەختە وەرانی ژیا نی دنیا یان بە وریایی بردە سەر و هەمیشە لە خەمی ئەو دا بوون کە کاری نەکەن پەرەردگاریان لێ زیز ببی و حسابی (جدی) یان بۆ قیامەت دەکرد، دەترسان لەهۆی کە بەروو زەردی و شەرمەزاری بە خزمەت پەرەردگاریان بگەن، دەترسان لە لێپرسینەهۆی ئەو زاتە، لە کاتی کدا کە لە نیوکەس و کاریاندا بوون، کە لە روالەتدا هیمنی و هیوری هەیه، ئەوان بەو حالەتە و بە ژیا نی دنیا نەخە لەتان، کە زۆر جار دەبیته هۆی سەرگەرمی وا کە مروق قیامەت فەرماوش بکات، ئەو کاتە ئیتر ئەوان شایستە ی ئەو بوون کە پەرەردگاریان لە سزای ژەهراوی دۆزەخ بیانپاریزیت، ئەو سزایە ی کە هەموو جەستە دادەگریت وەکو ژەهریکی کاریگەری کوشندە!

بەلێ هەر ئەو زاتە دەیانپاریزی لەو سزایە بە بەخشش و فەزلی خۆی، کاتی کە بۆی دەرکەوت ئەوان بە کردار و گوفتار سەلماندیان کە تەقوادارن و ترسی سزا و رەنجاندنی خۆی گەورەیان لە دڵدا هەبوو، جا ئیمانداران ئەو دەزانن و ئەویش کە هیچ کەس بە کردەهۆی خۆی ناچیتە بەهەشتەو مەگەر فەزل و کەرەمی خۆایی بیگریتهو، چونکە کردەو هەر ئەو دەسەلمینی کە خاوەنەکی هەندی

هه ولی داوه وکه می خوی ماندوو کردوو و هه زی له و به خششه خویانه کردوو، به وهش خوی شایسته ی فهزل و به خششه کانی خوی گوره کردوو.. جا ئه وانه له گهل ترس و بیمیان له خوی گوره و ته قوا دارییان به رده وام دوعا و نزی به کولیشیان کردوو و دنلیابوون و زانیویانه که په روه دگاری مه زن چاکه کارو چاکه خوازه له گهل به نده کانیدا، هه روه ها به سوژ و خاوه ن میهره پییان..

ئا به و شیوه یه نهینی ئه و به خته وهره ریژدارانه دهرده که ویت که به چ شیواوو هوکاریک ئه و مه قام و پله و پایانه یان به ده ست هیئاوه.

* * *

جا نیسته که هه ست و نهستی مروقه ههستی به قامچی سزا کرد له کوپله ئایه تی یه که مداو، باسی نازو نیعمه تی فراوان وهه مه جوړی بو کرا له کوپله ئایه تی دوهه مدا، وه ناماده یی تییدا دروست بوو که به هه موو ههستی گوئی بیستی راستیه کان ببی .. کوپله ی دواتر به کومه لیک ئایه تی کورت و خیرا ناحه زان داده گریته وه، راستیه کان زیاتر روون ده کاته وه، شوینی وه سوه سه و گری کویره کانی ناخی مروقه دهرده که ویت. به کومه لیک پرسپاری ره خنه ئامیزو (تحدای به هیز که هه رکات مروقه گوئی بیستی ده بی خوی بو ناگیریت :

﴿ فَذَكَرْ فَمَا أَنْتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا مَجْنُونٍ ﴾ (۳۰) أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَّبَّأْنَا بِهِ رَبِّبَ الْمُنُونِ ﴿۳۰﴾ قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُرْصِبِينَ ﴿۳۱﴾ أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَحْلُمُهُمْ بِهَذَا أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاعُونَ ﴿۳۲﴾ أَمْ يَقُولُونَ نَقُولُهُ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۳۳﴾ فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿۳۴﴾ أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿۳۵﴾ أَمْ

خَلَقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ ۗ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَيْكِ أَمْ هُمُ الْمُصَيْطِرُونَ ﴿٣٧﴾ أَمْ لَهُمْ سُلُوفٌ
يَسْتَمِعُونَ فِيهِ فَلْيَأْتِ مُسْتَمِعَهُمْ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿٣٨﴾ أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمْ الْبَنُونَ ﴿٣٩﴾ أَمْ سَأَلْتَهُمُ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَّغْرَمٍ
مُثْقَلُونَ ﴿٤٠﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٤١﴾ أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ ﴿٤٢﴾ أَمْ لَهُمْ آلِهَةٌ غَيْرُ
اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٣﴾ وَإِنْ يَرَوْا كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَرْكُومٌ ﴿٤٤﴾

(۲۹) جا ئیتر تو ئه ی محمد ﷺ ، ئه ی ئیماندار ، بهر دهوام باسه کانی ئیمان و دینداری و به ندایه تی بیری ده و روبه ر به تاییه تی و خه لکی به گشتی بینه ره وه ، چونکه تو به هو ی نازو نیعمه تی په روه ردگار ته وه - که بریتیه له بیرو باوه پی یه کخواناسی و بهرچا و پونی ده رباره ی دنیا و قیامت - به دوریت له وه ی که فالچی بیت یان عه قل و ژیریت له ده ست دابیّت!!

(۳۰) جاری وا هه یه خوا نه ناسان ده لئین: گوایه تو شاعیریت و چاوه پین که مردن یه خه ت بگریّت و کو تایی به خو ت و په یامه که ت بیّت!!

(۳۱) تو ش پییان بلی: تا بو تان ده کریّت چاوه پروان بن ، بیگومان منیش له گه لتان له چاوه پروانیدام .

(۳۲) باشه ئه وانه عه قل و ژیریان فه رمانیان پیده دات که ئه و هه مو برو بیانوه له قورئان و له پیغه مبه رمان بگرن و ئاوا دژایه تیان بکه ن ، یان هر خو یان که سانیکی سته مکارو سته م پیشه ن و نایانه ویت پهیره وی له راستیه کان بکه ن؟!

(۳۳) یا خود هه ندیکیان ده لئین: ئه م قورئانه هر محمد ﷺ خو ی هه لیبه ستووه و دایر شتووه!! نه خیر ئه وانه هه موی بوختانه ، به لکو ئه وانه که سانیکن بریاریان داوه که هر باوه ر نه هیئن!! (هه ندی له نه فامانی ئه م سه رده مه ش ئه و قسه یه ده که ن!!)

(۳۴) دەی ئەگەر وایه خو ئەوانیش قسه زان و لیزانن ، دەبا ئەوانیش کتیبیکی وهک ئەم قورئانه داریژن و بیهیننه مهیدان ، ئەگەر راست دهکهن.

(۳۵) باشه ئەوانه بو بیر ناکه نه وه ، ئایا هەر و له خو یانه وه به بی بونی به دیهینهر و دروستکراویک هاتونه ته کایه وه؟! یان خو یان ، خو یان دروستکردوه و خو یان به دیهینا وه!؟

(۳۶) باشه ، داخو ئەوانه ئاسمانه کان و زهویان دروستکردوه؟! (هیچ سته مکاریک تا ئیستا نهیتوانیوه شتی و ابلیت ، ئەگەر که سیکیش شتی و ابلیت ، ئەوه به شییت و ناته و او ده دریتته قه له م) که چی ئەوانه هەر د دنیا نابن و دل دامه زراو نابن (له بهرانبهر ئەو زاته به دیهینهر و ئەو پهروهردگاره دروستکارو جوانکاره ، بیرناکه نه وه که چاو دهکهنه وه ئەم هه موو بونه وه ره ده میکه هه یه وه له خزمه تیاندايه).

(۳۷) باشه ، داخو ئەوانه گه نجینه ی پزق و پوزیه کانی پهروهردگاری تو یان به دهسته یان ئەوه یه که دهسته لاتیکی بی سنوریان هه یه؟ که ئاواده و پرن یاخی بن و له سنوری ده رچن!؟

(۳۸) یان په یژه یه کی تایبته و هوکاریکی گرنگیان بو خو یان دابین کردوه تا پیایدا سه رکه ون و گو ی بیستی نهینی یه کانی ئاسمان بین؟! دەبا ئەگەر راست دهکهن به لگه یه کی ئاشکرا په یدا بکهن !! ئەوسا مله جه ری بکهن!!

(۳۹) که ی ئەوه راست و په وایه که کچان نه وه ی خوا بن و کورانیش بو ئیوه بیته (به مەرچی که به هو ی نه فامیانه وه خو یان له کچان بیزارن!! به لام بو خوای گه و ره به په وای ده بینن!!)

(٤٠) یان ئەوہیہ داوای کرئ و پارەیان ئی دەکەیت ، تا ببیتە باریکی گران بەسەریانەوہو بۆیان ھەلنەسورپیت؟!

(٤١) یان ئەوہیہ کہ خۆیان شارەزای نھیننی و شاراوہکانن و خۆیان دەتوانن چارەنوسی خۆیان یاداشت بکەن؟! ، یان بریارو پێشھاتەکان بە دەست ئەوانە؟!

(٤٢) یان دەیانەویت نەخشەو پیلانیك دارپژن دژئ ئیسلام و مسولمانان ، بەلام خەیاڵیان خاوە کافرو خوا نەناسان خۆیان کەوتونەتە ناو پیلان و داوو تەلەہی خۆیانەوہ ، پیلانەکانیان بەسەر خۆیاندا دەشکیتەوہ . (دەرنگ یان زوو).

(٤٣) یان ئەوانە وا بیر دەکەنەوہ کہ خواہیەکی تریان ھەبە جگە لە زاتی (اللہ) ، پاکئ و بیگەردئ بۆ زاتی خواہیە لەو بیرو باوہرە چەوتانە ، ئەو زاتە بە دوورە لە ھەموو ئەو کەس و شتانەہی کہ ئەوان دەیکەنە شەریک و ھاوہل بۆ ئەو زاتە بی وینەہیہ .

(٤٤) خو ئەگەر لە سەر ئەنجامئ یاخی بون و لادانیاندا خوائ گەورە بەلایەکیان بۆ بنیڕیت لە ناسمانەوہو رو بە زەوی بیت ، نەفامان دەلین: ھیچ نیہ ، پەلە ھەورەو نیشتوتە سەریەک!!

* * *

ئینجا بەم فەرمانەو بەم بیرخستنەوہیہ یاداوہری روودەکاتە پیغەمبەر (ﷺ) تا بەردەوام بیت لەسەر کاری پیروزی، بی ئەدەبی و رەفتار ناشیرینی ئەو خەلکە نالەبارە ساردئ نەکاتەوہ کہ دەمیك بە کاهین و دەمیکی تر بە شیت ، یان ھەردوو ناو و ناتۆرەکەہی پی دەلین کہ گواہیہ کاهینەکان لە شەیتانەکان سوود

وہر دہ گرن و شہیتانیش له ہندی کہس دست دہو شینئی و شیتئی دہکات،
شہیتان ہوکاری دو لایہ نہیہ، کاهینی پی بلین ، یان شیت!! بہ حسابی ئہوان
دست رویشتوہ!!

ہموو ئہم ناو و ناتورہ ناحہ قہشیان بویہ لی دہنا لہ بہر ئہوہی کہ حہ پہ سابوون
و سہرسام بوون لہ بہرانبہر قورئانہوہ کہ موعجزہ یہک بوو شتی وایان
نہ بیستبوو، بہ مہرجئی ئہوان بہ ناوبانگ بوون لہ داپشتنی شیعوو قسہ و باسدا،
جا چونکہ نہ یاندہویست باوہری پی بکن کہ لہ لایہن خوای گہورہوہیہ و
کہلامی ئہو زاتہیہ، دہگہران و بیریان دہ کردہوہ کہ سہرچاویہ کی تری بو
ہلہبہستن، چونکہ لہ داپشتنی مرؤقہوہ دوورہ و بہراورد ناکری لہ گہل قسہ و
گوفتاری ئہواندا، بویہ بہ ناحق دہیانوت : دستئی جنوکہی تیدایہ، کاهینہ و
لہوانہوہ فیئر دہبیت، یان ساحیرو جادوگہرہ و ئہوان یارمہتی دہدہن، یان
شاعیرہ و جنوکہ فیئر دہکات، یان شیتہ و کاریگہری شہیتانی لہ سہرہ و ئہم
گوفتارہ سہیرہی فیئر دہکات!!

بہراستی قسہیہ کی ناپہواو بوختانیکی شاخدارہ، ہہر بویہ خوای گہورہ دلی
پیغہ مہرہ کی دہداتہوہ، کاریگہری ئہو بوختانانہ لہ سہر دہروونی بچوک
دہکاتہوہ، بیئر دہخاتہوہ کہ ئہو بہ ہرہ مہندہ لہ نازو نیعمہتی پہرہردگاری ولہ
کاہین بوون و شیتئی یہوہ زور زور دوورہ .

ہہروہا ناپہزاییش دہر دہبیت بہرانبہر ئہو بوختانہشیان کہ گواہ شاعیرہ و بہ
یہکدییان دہوت کہ با خوگرین تا مردن یہخہی پی دہگریت و رزگارمان دہبیت
لہ دستئی!!

هر بویه له هره شهیه کی مانا داردا به پیغمبر (ﷺ) ده فهرمویت ، که پیمان بلی : ئیوه خوگر بن منیش له گهل ئیوه دا خو ده گرم، پاشان دهرده که ویت سهره نجام به قازانجی کی ته و او ده بیئت، کی خوگرییه که ی به ره و سهرکه وتن و دهرکه وتن ده بیات!!؟ له و سهرده مه دا پیا و ما قولانی قورپیش به خاوه نی خه ون ناوزه دهرکه ن که ئامازه بوو بو ژیری و حکمه ت به قازانجان له به پرکردنی کاروباردا بویه قورئان تانه یان لی دعات له خو یان و خه ونه کانیا ن، باشه ؛ بوچی ئاوا دژ به ئیسلام ده وه ستن، به مهرجی ئه و هه لو یسته یان دژه له گهل دانایی و ژیریدا، هه ربویه پرسیاریکی تانه داریان ئاراسته ده کات: ئایا ئه و وه سفانه ی که ئاراسته ی محمدی (ﷺ) ده که ن ، وه ئه و هه لو یسته یان که ده یگرن له سهره نجامی بیرکردنه وه ی قول و لیكدانه وه ی ژیرانه دایه، یا خود ئه وانه که سانیکی سته مکارن و حساب بو عه قل و ژیری ناکه ن؟! دیاره پرسیار یه که م تانه و ته شه ریکی گازنده یه، پرسیار ی دو هه میش تومه تبارکردنیکی ریسوا که ره، دیاره ئه وانه شایسته ی یه کیك له و تومه تانه ن له و هه لو یسته نادر وست و گومانای یه یاندا !!

له راستیدا دهمدریژی ئه وانه گه یشته راده یه که پیغمبر (ﷺ) تومه تبار بکه ن به وه ی که ئه م قورئانه ی ده یخوینیته وه به سه ریاندا خو ی هه لیده به ستن ، هه ر بویه قورئان به توندی پال به م تومه ته وه ده نیئت له حالیکدا ده بوا قسه ی وا به دم زاریاندا نه هاتایه ، به لام ئه وانه بی باکانه ئه و قسه نار ه و و نامویه ده لین، چونکه دل و دهر وون و ناخیان ئیمان و باوه ری تییدا نیه، گه ر ئه مانه حه قیقته تی

قورئانیان بناسیایه و دلنیا بوونایه که دهستکاری هیچ مرؤقیك نیه و (محمد)یش (ﷺ) که سایه تییه کی راستگوو ئه مینه شتی وا ناقولایان نه دهوت!! به لام مه خابن دلایان له حه قیقته تی ئه م قورئانه تیئاگات، هه ر بویه به به لگه ی واقعی (تحدی)یان دهکات که روپامایی نایگریته خو: ﴿فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِ إِنْ كَانُوا مُدْرِكِينَ﴾ (۲۶) که واته با ئه وانیش بابه تیکی وا داریژن ئه گه ر راست دهکن . له راستیدا ئه م (تحدی)یه چه نده ها جار دووباره بوته وه له قورئانی پیروزدا، ناحه زو ناموکانیش هه میشه دهسه وسان بوون له به رانبه ریدا، بونه ته باوه قورهت و قه زه م له بهر ده میدا، ئه م (تحدی)یه ش تا روژی قیامت به رده وامه و ، هه موو باوه قوره ته کان له به رانبه ریدا دهسه وسانن.

دیاره ئه م قورئانه نهینی تایبه تی خوئی هه یه هه رکه س گوئی بیستی دهقه کانی ده بیی ' یان ده یخوینیته وه ، هه تا پیش ئه وه ی به شوین سه راسیمه و (اعجاز)هکاندا بگه ری، هه ست دهکات دهسته واژه و دارشته کانی به شیوازیکی تایبه تی دایده گریت، هه ست دهکات که له پشتی واتاکنه وه شتیکی تره یه که به هزر و ئاوه ز تییده گات ، شتیکی تره یه که به سه ر هه ست و نه ستدا ده رژیته له کاتی گوئی بیستی قورئاندا، هه ندی که س به روونی هه ستی پییده کات و هه ندیکی تریش ناروونه لایان، به لام ئه و حاله ته شتیکی حاشاهه لئه گرو ئاشکرایه!!

ئه و کاریگه رییه ی ده رژی به سه ر هه ست و نه ستدا ، ئاسان نیه سه رچاوه که ی دیاری بگریت: ئایا له توئی دارشتن و دهسته واژه کانیایه تی؟ یا خود له واتا و

داخوایه کانیدا؟ یان له و سایه و وینانهی که نیشانی دهدا؟ یا خود له و کاریگه رییه تایبه تی یه دایه که وشه و ئایه ته کانی قورئان له هه موو شتیکی تر جیا ده کاته وه، یا خود هه موو ئه مانه یه پیکه وه؟ یان شتیکی تری دیاری نه کراو و نه زانراوه؟

ئه مهش نهینی یه که له تویی هه موو ده قیقی قورئانیدا ههستی پی ده کریت، هه رکه س گوئی بیستی ده بی ههستی پی ده کات، پاشان له سه رانسهری قورئاندا نهینی زور هه لده قولی و ده بیه خشی به و که سانه ی که به وردی سه رنجی دهن ولیکی دهنه وه و بیری لی ده که نه وه، ئه وسا به ته واوه تی هه ست ده که ن که بوچوونیکی راست و دروست و په سهند له هه ست و نه ست و دل و دهر وون و بیرو هوشیاندا دروست بووه، ده رباره ی خودی مروؤف، بوون و هه بوون، به تایبه ت ده رباره ی ئه و زاته ی که هه رچی هه یه ⁷ جی دهستی قودره تی ئه و زاته پاک و بیگه رده یه.

شایانی باسه ئه و شیوازه ی که قورئان په پیره ی ده کات بو به رپا کردنی بوچوونیکی دروست و ته واو له مروؤفا پشت ده بهستی به دواندنی فیره ت به شیوازیکی تایبه ت، که له گوتاری هیچ مروؤفیک ناچی !!

قورئان ده یه ویت له هه موو لایه که وه که ماروی دل و دهر وونی مروؤف بدات، چاره سه ری گرفته کانی وه ک شاره زایه ک بکات، له هه موو گوشه نیگایه کیه وه، له روانگه ی شاره زایی ته واویش به هه موو نهینی یه کانی رینوینییه کانیشی گشتگیرو هاوسهنگو هاو ئه ههنگن، هه مووشیان له ئاسوویه کی روون و به هیلیکی ئاسویی ئاراسته ی مروؤف ده که ن که هه رگیز له کاری مهردوم ناچیت،

هیچ کات له یهك شیوازدا نامیننه وه .. له یهك ئاستا ناوهستن ، هه مووگۆشه و که ناریکیش ناگرنه وه، هاوسهنگی بهردهوامیش به رههایی ناپارینن که کهم و زۆری کاریگهری نه بیئت له سهری، یاخود زیاده پرهوی و کهم پرهوی و کورت پرهوی، قورئان به شیوازیك ریخراوه که ناریکی و دژبوونی تییدا نیه نه له بنهما سه رهکیهکانیدا نه له لق و به شهکانیدا.

ئه م دیاردانه و وینهیان نهینی یهکی په نهانه و نکولی ئی ناکریت .. هه ر ئه وه شه که قورئانی کردۆته موعجیزه یهکی رهها له هه موو سه رده مهکاندا، ئه مهش که سی دژی ناوهستی که ریژی خوئی و ههستهکانی بگری، ریژ له و حه قیقه ته ی که به توندی و قولی و روونی بگریت که له به رده میدا به رپا بووه، هه رکات به دلکی پاک و دامه زراوه وه روی تیکرد ..

که واته گه ر باوه رپیان نیه با فه رمایشیکی وه ک ئه م بیئن گه ر راست ده که ن .. ئه م پرسیاره ی دوایی له حه قیقه ته ی بوون و په یدابوونیان له دنیا دا یه خه یان ده گریت، که ئه ویش حه قیقه ته یکی ناشکرایه و که س ناتوانی خوئی ئی بدزیته وه، ناشتوانن لیكدانه وه ی هه له ی بو بکه ن، ده بی هه ر ملکه چی ئه و بیرو راو راستیه بن که قورئان باسی ده فه رمویت، که ئه ویش بریتی یه له وه ی که ئه و خه لکه و سه رجه م دروستکراوان خالق و دروستکاریکیان هه یه که له نه بوون هی ناو نی بو سه ر گۆره پانی بوون³ ئه ویش خوای گه وره و تاک و ته نها و پاک و بیگه رده، ئه و هه ر بووه و هه ر ده بیئت یه که مینه و که س له پیشیه وه نیه و دوا هه مینه و که س له دوای ئه و نیه، ئه وه ئه مانن که دروستکراوی دهستی قودره تی ئه و زاته ن.

له پراستیدا بوونی مروؤ بهم شیوهیه که سه رچاوهیه کی نه بیئت و نه و خه لکه هه ره مه کی له خووه پهیدا بووبن شتی که له گهل فیتره ت و ژیریدا پیک نایه ته وه، نه که م و نه زور پیویستی به موجه له و باس و خواس نیه، چونکه ده بی یان خویمان دروست کرد بی، که شتی وا نه وتراوه و هیچ دروستکراویکیش نایی، یان دهستی کی به توانا و زانا و دانا به دی هی نابن ..

که نه مه حه قیقه تیکه که قورئان چه نده ها جار به شیوازی جوړاو جوړ باسی فرمووه .. نه ویش نه مه یه که سه رجه م نه و خه لکه ده ستکارو دروستکراوی خواوه ندی تاك و ته نه ان که هه رگیز شه ریک و هاوه ل و هاوتای نیه و که س به شداری ناکات له دروستکردندا، که واته نابی هیچ که سیش بیه رستری له بواری په روه دگاریتی و به ندایه تیدا جگه له و زاته، نه مه ش بیروپراو گوتاریکی روون و ساده و بی پیچ و په نایه، هه روه ها به رهنگاریان ده بیته وه به وهی که نه و زاته ناسمان و زهوی هیه و نه وه ته دروستکراوانی ئاشکران ، باشه داخو نه وه نه وان دروستیان کردوون؟ خو خویمان به دیهینه ری خویمان نین، هه روه کو چون نه وان به دیهینه ری ناسمانه کان و زه ویش نین ..

دیاره نه نه وان و نه هیچ ژیری ک نالیت : ناسمانه کان و زهوی خویمان به دیهینه ری خویمان، یاخو به بی دروستکار له خویمان وه — به پیکه وت — دروستبوون، بیگومان نه نه وان و نه که سانی تریش نالین: ئیمه دروستکاریانین، نه وه ته له به ران به ر و به به ر چاویانه وه هه ن، به پراستی پرسیاریکی زیندووه و وه لامی ده ویت !!

خو ئه وانه کاتی پرسیاریان لی ده کریت : کی ئاسمان و زهوی به دی هیئاوه، به دلنیا ییه وه ده لین : (الله)، به لام ئه م حه قیقیه ته ئه وهنده لایان روون نه بوو که ئاسه واریک له سه ر دل و ده روونیان دابنیت، وه ببیته پالنه ر بو دهسته به رکردنی بیروباوه پریکی بته وو روون و ئاشکرا..

ئینجا پرسیاریان لی ده کات له ئاستیکی خوارتر له باسی به دیهاتنی خوین ، یان ئاسمانه کان و زهوی به وهی که پرسیاریان لی ده کات: ئایا ئه وان خاوه نی گه نجینه ی رزق و رۆزی یه هه مه جوړه کانی خوای گه ورهن؟ ئایا به خشین و نه به خشین زهره ر و قازانچ به ده ست ئه وانه؟

خو وایه و، شتی واشیان نه وتوو ، ئه ی کی خاوه نی گه نجینه کانه؟ کی کار به دهسته؟ سامانه کانی پهروه دگارت به ده ست کی یه و لای کی یه؟!

قورئان ده فهرمویت: گرتنه وه و فراوان بوونی رزق و رۆزی هه ر به ده ست خوای گه وره یه، ریكخه رو به پریوه به ری سه رجه م کاروباره کانه و هه ر به م شیوازه لیكدانه وه یه به پریوه بردنی کاروباری گه ردوون لیك ده دریته وه، له پرووی فراوان کردن، یان گرتنه وه ی رزق و رۆزی ، یا خود به پریوه بردن و ریكخستنی هه موو شته کان - که هه ر هه مووی به ده ست خوای پهروه دگاره - دوای ئه وهی که ئاشکرایه ئه وان خاوه نی گه نجینه کان نین و هه رگیز دهسته لاتی به پریوه بردنی کاروباریشیان نیه!

ئینجا پله یه کی تر له پرسیارکردن دیته خواره وه و ده پرسیت: ئایا ئه وانه هوکاریکیان به ده ست هیئاوه تا گوئ بیست بن له سه رچاوه ی نازل بوونی ئه م قورئانه؟!

له راستیدا محمد (ﷺ) پییان ده لیت : که ئه و خوئی فرستادهیه و په یامی خوای گه وره ی پیده گات . . وه ئه م قورئانه ناو به ناو بوئی نازل ده بیئت له لایه ن خوای گه وره وه ، له بلندی یه کانه وه ، که چی ئه وان پروای پیناکه ن ، باشه ئه وان په یژه و - ئاسانسوریان - هه یه و دلنیان له وه ی که محمد (ﷺ) نیگای بو ناکریت ، حق جیاوازه له وه ی که ئه و ده لیت ؟ ده با ئه وان به لگه یه کی ناشکرا له سه ر ئه و راو بو چوونه یان بیننه مه یدان ؟ به لگه یه کی به هیژ که کاریگه ری له سه ر دل و ده روونه کان هه بیئت و ناچاری پروا هینانیان بکات .

ئه مه ش ئامازه یه بو کاریگه ری قورئان و به گیره ینانیان کاتی که به ئایه ت و به لگه جوړا و جوړه کان یه خه یان ده گریت ، که چی فوده که نه خو یان و دژایه تی ده کن !!

دواتر وه لامی گو فتاریکی ناقولآ و بی مانایان ده داته وه که بو خوای گه وره هه لیان به ستووه که گوایه فریشته کان نه وه ی ئه و زاته ن و میینه شن بو یه به شیوازیکی راسته و خو وه لامیان ده داته وه تا به ته واو ده تی شه رمه زارو ریسوا بن ، کاتی که روو به وان ده فهرمویت : مه گه ر خوای گه وره ته نها خاوه نی کچانه و کورانیشی بو ئیوه بریار داوه ؟!

به تایبه ت کاتی که ئه ونه فامانه کچیان به مروقی پله دوو داده نا ، تا راده یه ک که ئه گه ر پییان بو ترایه کچتان بووه له داخا روخساریان ره ش داده گیرسا و خو یان ده خوارده وه ، به لام شه رمه زار نابن که کچان بو خوای گه وره به ره وا ده زانن !!
بو یه لیږده ا خوای گه وره ده یه ویت له سه ر بنه مای داب و نه ریتی نارپه وای خو یان به گیریان بی نی و تا شه رمه زاریان بکات و ئه و بوختانه بداته وه به پروویاندا ، هه رچه نده بوختانه که قسه یه کی بی نرخ و نارپه وایه !!

ئەوان بانگەوازی پیغەمبەریان (ﷺ) لا سەخت و سەنگین بوو له کاتیگدا ئەو بانگی دەکردن بۆ هیدایەت و بەرنامەیهکی پاک و بیگەردو هیچ پاداشت و کرێیه کیشی ئی نە دەوێستن، باج و خەراجیشی لەسەر دانەدەنان دەبوا زۆر بە جوانی پیشوازیان لە خاوەنی ئەو بەرنامەیه کردبا، یان هیچ نەبی بە شیوہیهکی جوان دەستیان پیوہ بنایه.

هەر بۆیه رهخنه له هه‌لۆیستی ناله‌باریان ده‌گریت و ده‌فهرمویت:

مه‌گهر تۆ ئه‌ی محمد (ﷺ) داواي کرێیه‌کی زۆرت ئی کردوون و کۆلیانت سەنگین کردووه؟ له واقعییدا نەکرئ و نە غەرامەت بە سەردا پاندوون، کهواته گوتارو هه‌لۆیستیان زۆر ناشیرین و ناله‌باره شه‌رمه‌زار ده‌بن کاتی به‌و شیوازه یه‌خه‌یان ده‌گریت و ده‌یداته‌وه به‌سه‌ریاندا؟ ئینجا به‌ره‌نگاریان ده‌بیته‌وه و پرسیار له هۆکاری بوونیان ده‌کات له‌م بونه‌وه‌رده‌دا ، خو ئەوان کهسانیکی سنوردارن، به‌شیکی سنوردار له‌م گەردوونه‌یان بۆ باس کراوه، زۆر شت له‌وان شاراوہیه و تاییه‌ته به‌و زاته‌وه که به‌دیھیناون، شاراوہی زۆر هه‌یه که هەر خوای گه‌وره خۆی ده‌یزانی‌ت و ئەوان هه‌چی ئی نازانن!!

ئەو خەلکە زۆر چاک دەزانن که شارەزای غەیب و نەینیی و شاراوہ‌کان نین، دەسه‌لاتیشیان له‌و بواره نیه، هه‌روه‌ها له تۆمارگه‌ی شاراوہ‌کاندا هه‌یج شتیکیان تۆمار نەکردووه!! ئەوه هەر خوایه که چی بویت تۆماری ده‌کات و نە خشی قه‌در بۆ به‌نده‌کانی ده‌کیشی‌ت - له هه‌مان کاتدا مرغه‌کان ئه‌وپه‌ری ئازادیشیان دراوه‌تی - !!

بیگومان ئه و ناتهی که غهیب و نهینی و شاراوهکانی به دهسته و ناگای له هه موو شتیکه، هه ر خوئی خاوه نی هه موو نه خشه و پلانیکه، ئیتر ئه وانه چیان به دهسته کاتی که شاره زانین، به مه رجی هه رچی نه خشه و پلان و پیلانی ناحه زان هه یه، هه مووی له تو مارگهی ئه و زاته دا هه یه و ناگای لییه تی، هه رچه نده ئه وانه وا بزانی که له ناینده دا هه ندی شتیان بو ده کریت، یا خود ده لینی که محمد (ﷺ) شاعیره و ماوه یه که خو مان مه لاس ده ده یین تا ده مریت و په یامه که ی کو تایی پیدیت!!

یا خود ئه وانه خه ریکی نه خشه دانان و نه خشه سازین بو د ژایه تی کردنی ئه م بانگه وازه، نازانی که خو یان له باز نه ی نه خشه ی خوای گه وره دان و له دهستی قودره تی قوتار نابین،

باشه داخو ئه وه ئه وان نین که هه رچی خاوه نی غه یب بو ی بریار داون ، هه ر ئه وه دیته رییان، هه ر ئه وان نه خشه و ویستی خوای گه وره به سه ریاندا پیاده ده بییت، به تایبه تی که ئه و زاته چاکترین نه خشه ساز و پلاندانه ره.

باشه؛ ئه وانه مه گه ر جگه له خوا خوایه کی تر هه یه که بیان پاریزیت له نه هامه تی و کی شه کانی دنیا و ریگری بکات له پیاده کردنی نه خشه کانی .. له پراستیدا پاکی و بیگه ردی و ستایش و شکومه ندی شایسته ی خوای گه وره یه، که موشریک و هاوه لگه ران ده یکه ن و ده یلین!!

شایانی باسه که به بریار دانی ئه و پاکی و بیگه ردی و دووری یه له هه موو جو ره شیرک و هاوه لگه ری یه که کو تایی به و ره خنه و هی رشه به رده و امانه دیت، که کاریگه ری به هی زو توندی بووه و ده بییت - له سه ر دل و ده روونی که سانی

هۆشیارو دل زیندوو - چونکه هه موو گومانیکێ خسته روو، هه موو به لگه یه کی نادرستی پوچهل کرده وه، خه لکی خسته بهردهم راستی و رهوان به شیوازیکی روون و ئاشکرا و هیچ برهویانوویه کی به دهسته وه نه هیشتن و هیچ به لگه یه کیان پینه ما.

ئینجا حه قیقه تی سه سه ختی و عینادو خو به شت زانینیان ده خاته روو کاتی که روو به رووی حه ق و رهوا یه کی دروست ده بنه وه، وه په نا ده بن بو ساده ترین گومان، تا ئه و ئاسته ی که ئه گهر سزایان له شیوازی هاتنه خواره وه ی تاشه به ردیکدا له ئاسمانه وه بو بیته بو له ناو بردنیان - بی باکن - و ده لێن: ئه وه په له هه وری که له که بووه!! ئاوو ژیا نی پیه: به هوی سه سه ختی و دژواریتان بو حه ق و رهوا و بریاریندا که ته سلیمی نه بن و نه یه زین، گهر شمشیر له سه ر گهر دنیان بیته هه وه کو خو یان ده لێن!!

رهنگه ئه مه ش ئاماره یه که بیته بو به سه رهاتی قهومی عاد؛ کاتی که سزایان بو هات له شیوازی په له هه وری و یرانگه ردا وتیان: ئه وه هه وه و بارانی پیه بو مان، به لام وه لامیان درایه وه به وه ی که ئه وه ئه وه سزایه یه که په له تانه له پیه هاتی، ئه وه ره شه بایه کی تونده و سزایه کی به ئیشتی پیه به فه رمانی په ره ردگاری، هه رچی شته و یرانی ده کات و له ناوی ده بات!

* * *

دوای ئه وه ی ئایه ته کان عینادی و سه سه ختیانی و ینا کرد دژایه تیانی بو حه ق روون کرده وه، سزای خوایش به راسه ریا نه وه نزیک بیته، گوتار روو ده کاته

پیغمبر (ﷺ) با دهستیان لی بشوات و ازیان لی بیئی بوئو و روژگاره ی که له سهره تای سوره ته که دا باسی فهرموو، بوئو و سزایه ی که له دوزه خدا چاوه پریانه، با بهرده وام خوگر بن و چاوه پری فهرمانی ئو و پهروه ردگار بهکن که چاودیریان دهکات و گرنگی پیداون ، دهبا بهرده وام ته سبیحات و ستایش و سوپاسگوزاری ده برپیت له به یانیاندا کاتی که هه لدهستی، ههروه ها له شه وگارو روژگاریشدا کاتی که نهستی رهکان دیار نامینن..

﴿ فَذَرَهُمْ حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿٤٥﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٦﴾ وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٧﴾ وَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٤٨﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَرَ الْجُورِ ﴿٤٩﴾ ﴾

(٤٥) وازیان لی بیینه بوئو و پوژهی که به لای خوا یه خه یان دهگریت و وهکو بروسکه و کاره بایه کی به هیژ لییان بدات هه مویان دهگریت و له ناویان ده بات... (٤٦) ئو و پوژه ئیتر پیلان و نه خشه و توانایان فریایان ناکه ویت و سهرکه و توو سهرفرانابن.

(٤٧) بیگومان بو سته مکاران سزای تریش هه یه بیجگه له وهی که جار جار بویان پیش دیت، پیش تیا چونی یه کجاری ، به لام زوربه یان نافامن و نازانن و ده رکی پیناکهن (ههست به دهستی قودره تی خوی گه وره ناکه ن له روداوه کاندا) (٤٨) ئه ی محمد (ﷺ) تو هه ر خوگر به له به رانبه ر به جیه یانی فهرمانه کانی پهروه ردگار ته وه ، دلنیا به که له ژیر چاودیری ئیمه دایت ، ههروه ها بهرده وام ته سبیحات و ستایش و سوپاسگوزاری پهروه ردگارت بکه ، کاتی که له شه و نویژ و به ره به یانه کاندا هه لدهستیت...

ناخوشیانه وه، له بهرانبهر باوهر نهکردن وخو فاش کردنیانه وه.. خوگری لهسه ریبازی بانگهوازی تولانی پر له نازارو مهینهت و سپاردنی کارو دهره نجامه کانی به پهروهردگاری له ههمان کاتدا مژدهی گرنگیدان و ریژی پهروهردگاری و چاودیژی خوایی و ههست کردن به ریژو خوشه ویستی ئه و زاته که دهستی پیروزی قودرتهتی دهیئی بهسه دل و دهروونی پیغه مبه ره که یددا (ﷺ) تا زام و برینه کانی ساریژ بکات، وه خوگری ببیته هوکاریکی نازدار له پیناوی بانگه وازدا، چونکه خوگری هوکاره بو ریژو پیژانین :

﴿ وَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا... ﴾ (٤٨) ... ئای که دهسته وازه یه کی سهیره! ئای که وینا کردنیکی ناوازه یه! ئای که ریژو پیژانینیکی به نرخه!

ئه مه پله و پایه یه که هیچ مروقیك پیی نه گه یشتوو، ئه م دهسته وازه پیروزه به م شیوازه ته نها ئه مجاره له قورئاندا هاتوو، جیاوازه له هاوشیوه کانی تر..

بو نمونه به موسای فرمووه : ﴿ وَأَنَا أَخْتَرُكَ فَاسْتَعِمْ لِمَا يُوحَى ﴾ (١٣) طه.

﴿... وَالْقِيَتُ عَلَيْكَ حَبَّةٌ مِّنِّي وَلِنُصَنَعَ عَلَىٰ عَيْتِي ﴾ (٣٦) طه.

﴿ وَأَصْطَنَعْتُكَ لِنَفْسِي ﴾ (٤١) طه.

ئه مانه هه مووی به لگن له ریژو پلهی تایبته ..

به لام به محمد (ﷺ) و تراوه : ﴿... فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا... ﴾ (٤٨) بیگومان دهسته وازه یه که ریژیکی تایبته ده گه یه نیته، سوزو ریژیکی تایبته دهرده خات، سایه و سیبهریکی ناوازه و نهرم و ناسک دهدات — بهسه دل و دهروونی پیغه مبهردا (ﷺ) — که به دهربرینی مروق وینا نا کریت و راقه کردنی ئهسته مه..

مهگەر تهنها له دورهوه ئاماژه بکهین بۆ سایه و سیبهری و ههولبدهین له ژیر
 ئه و سایه و سیبهردها تاویک پشوو بدهین .
 جا لهگهڵ ئهههست و سۆزه پیروزه دا ، پهروهردگاری دلسۆزی ئاراستهی
 دهکات بۆ ریبازی په یوهندی هه میشه و بهردهوام به و زاته وه : ﴿... وَسَيَحْ بِحَدْرِكَ
 حِينَ نُقْمُ ﴿٤٨﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَيَحُ وَادْبَرَ النُّجُومِ ﴿٤٩﴾ .. به دریزایی رۆژ، له کاتی بیداری یه وه
 تا کاتی خه و، جار جار له شه و بیداریدا، له بهر به یاندا کاتی که رووناکی
 ئهستیرهکان ون دهن . لههه موو ئه و کاتانه دا بواری گوی بیستی ههیه، بۆ ئهه
 سۆزو حالته پر له خوشه ویستی یه .. که له تهسبیحات و ستایشی
 پهروهردگاری ئازیزدا خوی ده بینیته وه، تهسبیحاتیش تویشوو و ههست
 کردنه به نزیکی خوی گه وره وگفتوگوی نهینی دلّه کانه لهگهڵ پهروهردگاریاندا،
 جا ئاخۆ حالی دلّی خوشه ویستانی خوی گه وره چون بیت کاتی که ههست
 دهکهن ئه و زاته ئه وانی خوش دهویتی و نزیکه لییانه وه !!؟

﴿ رَبَّنَا إِنَّا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً وَهَيَّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١٠﴾ ﴾

﴿ الكهف ﴾

پهروهردگاره له لایهن خوته وه رهحمهت و میهره بانی تاییه تمان پی ببه خشه و له سۆزی

خوت به هره وهرمان بکه و ریگه ی رزگاری و سهرفرازیمان بۆ بسازینه لهه کاره ماندا .

